

EVROPSKA POLETNA UNIVERZA IZ DIGITALNE HUMANISTIKE NA UNIVERZI V LEIPZIGU

Ivana ZAJC

Zajc, I. (2018): Evropska poletna univerza iz digitalne humanistike na Univerzi v Leipzigu. Slovenščina 2.0, 2018 (1): 68–71.

DOI: <http://dx.doi.org/10.4312/slo2.0.2018.1.68-71>.

Evropska poletna univerza iz digitalne humanistike na Univerzi v Leipzigu je ena od petih na svetu in hkrati edina tovrstna poletna šola, ki ne poteka na angleško govorečem območju. Letošnja, deveta, je potekala 17.–27. avgusta 2018. S skupino sodelavcev jo je organizirala Elisabeth Burr s Katedre za francosko, frankofonsko in italijansko lingvistiko na Univerzi v Leipzigu. Elisabeth Burr je na zaključni slovesnosti v svojem govoru poudarila pomen organizacij, ki študentom omogočajo obisk poletne univerze, pri čemer je omenila tudi Slovensko društvo za jezikovne tehnologije.

Poletne univerze se je sicer udeležilo okrog 90 študentov in univerzitetnih profesorjev z vsega sveta. Udeležencem je bilo tokrat na voljo enajst različnih delavnic z vodilnimi strokovnjaki različnih področij digitalne humanistike. Vsak udeleženec je lahko na predstavitveni uri enkrat obiskal tudi drugo delavnico. Poleg dela v skupinah se je zvrstilo še mnogo drugih aktivnosti: vrsta različnih predavanj in predstavitev projektov, okrogle mize ter manj formalni obiski razstav in muzejev, denimo Leipziškega muzeja tiskarstva. Predavanja so bila vsak dan, na njih pa so se zvrstili vplivni raziskovalci s posameznih področij. Katy Börner z ameriške univerze v Indiani je v predavanju Actionable Data Visualizations prikazala zanimive primere mapiranja in drugih tipov vizualizacij informacij z najrazličnejših področij človeškega znanja, istega dne je sledil voden ogled razstave njenih najbolj znanih »makroskopskih« vizualizacij sodobnih družbenih pojavov. Manuel Burghardt z Univerze v Leipzigu je predstavil temeljne lastnosti računalniške muzikologije oziroma oddaljenega branja glasbenih partitur, Ray Siemens s kanadske Univerze v

Victoriji pa je v predavanju Open social scholarship in real terms poudaril pomen prostega dostopa informacij na spletu in vlogo raziskovalcev kot aktivnih soustvarjalcev družbenih sprememb in podpornikov lokalnih skupnosti.

Delavnice so nudile teoretično ozadje posamezne teme, vendar so bile tudi praktično naravnane, saj se znanje v digitalni humanistiki večinoma oblikuje s projektnim delom. Udeleženci poletne univerze iz različnih strok so se učili metod zbiranja, organiziranja, obdelave ter pridobivanja informacij s pomočjo računalniških programov. Carol Chiodo z Univerze v Princetonu in Lauren Tilton z Univerze v Richmondu v ZDA sta v svoji delavnici denimo učili, kako najti, organizirati ter analizirati raziskovalne podatke. Delavnico o strojnem prevajanju je vodil Tommi A. Pirinena z Univerze v Hamburgu, Lynne Siemens s kanadske Univerze v Viktoriji pa delavnico o organizaciji in izvedbi raziskovalnih projektov na področju digitalne humanistike. Peter Bell z univerze Friedrich-Alexander v Erlangen-Nürnbergu in Leonardo Impett s švicarske École Polytechnique Fédérale de Lausanne sta vodila delavnico, v kateri sta predstavila projekt, ki razvija računalniški pogled (ang. *computer vision*) za analizo vizualnega gradiva s področja umetnostne zgodovine. Več delavnic se je osredotočalo na delo z besedilnim gradivom; Alex Bia s španske Univerze Miguela Hernándezza je denimo vodil delavnico o kodiranju dokumentov v formatu XML-TEI.

Analizo besedil z računalniškimi programi je bilo mogoče spoznati v treh delavnicah. Znanje o analizi besedil s programskim jezikom Python so udeleženci pridobivali pri Eun Seo Jo s Stanfordske Univerze na delavnici z naslovom Besedni vektorji in korpusno besedilno rudarjenje s Pythonom ter na delavnici Nils Reiter in Sarah Schulz z Univerze v Stuttgartu z naslovom Refleksivna besedilna analiza v digitalni humanistiki, medtem ko sem se sama udeležila delavnice o analizi besedil s programskim jezikom »R«. Vodila sta jo Maciej Eder s Pedagoške fakultete v Krakovu in Jeremi Ochab s tamkajšnje Jagielonske univerze. Eder je pri svojem delu z računalniško

stilometrijo osredotočen na prepoznavanje (anonimnega) avtorstva literarnih del. To je z ekipo strokovnjakov konceptualiziral v obliki eksperimenta, ki med drugim omogoča navzkrižno raziskavo določenega gradiva. Eder je znan po računalniških stilometričnih raziskavah antičnih besedil, npr. Homerjevih: Analiza korpusa del več antičnih avtorjev je pokazala, da sta si Ilijada in Odiseja stilistično zelo podobni ter se razlikujeta od del Hezioda ali Arata, pesem *Batrachomyomachia*, ki je bila stoletja pripisana Homerju, pa se od Ilijade in Odiseje razlikuje v tolikšni meri, da je ni mogoče pripisati Homerju. Eden Ederjevih zadnjih projektov je računalniška analiza avtorstva romana *Genialna prijateljica*, ki je izšel pod psevdonimom Elena Ferrante. V monografiji *Drawing Elena Ferrante's Profile* Eder opiše stilometrično raziskavo, v katero je vključil 150 sodobnih romanov. Rezultati so pokazali, da je besedilo mogoče pripisati italijanskemu pisatelju Domenicu Starnoneju. Čeprav je aktualna raziskovalna skupnost na področju računalniške stilometrije osredotočena predvsem na ugotavljanje avtorstva, pa stilometrija omogoča tudi druge vrste analiz večjih količin besedil oziroma tudi posameznih literarnih in drugih besedil, ki poteka s strojnim učenjem. Ob tem je še vedno nujno, da raziskovalec temeljito pozna področja književnosti, literarne teorije, literarne zgodovine in hermenevtike, saj mora znati postavljati relevantna vprašanja ter interpretirati informacije, do katerih pride s pomočjo računalniških programov. Računalniška stilometrija se lahko aplicira na korpus digitaliziranih in na primeren način urejenih besedil. Zaradi dolgoletnih prizadevanj slovenskih strokovnjakov, na primer Mirana Hladnika z Oddelka za slovenistiko ljubljanske Filozofske fakultete. Dostopnost gradiva, ki je po količini tudi v evropskem okviru zelo relevantno, omogoča tudi stilometrične raziskave slovenske književnosti.

THE EUROPEAN SUMMER UNIVERSITY IN DIGITAL HUMANITIES AT THE UNIVERSITY OF LEIPZIG

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons: Priznanje avtorstva-
Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna.

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0
International.

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

